

vidualnemu, zasebnemu, notranjemu svetu posameznika. Prej nasprotno, značaj je predstavljal nekaj »zunanjega«, saj se je obračal k posameznikovim dejanjem in njihovemu vrednotenju, kakor tudi k družbenim kategorijam, kot so izvor, položaj, poklic in politična opredelitev. V kontekstu retorike ima takšno pojmovanje ključno vlogo, saj značaj v *retoričnem trikotniku* (tj. govorec, govor, občinstvo) predstavlja sestavni element »govorca«, s tem pa tudi enega od možnih prepričevalnih prepričevalnih načinov. Kot pravi antična retorična teorija, je mogoče prepričevati na tri načine: 1. da v prid stališču, ki ga želimo braniti, *navajamo argumente (logos)*; 2. da z *vzbujanjem čustev pri poslušalcih* skušamo doseči, da le-ti sprejmejo naše stališče (*pathos*); 3. da s *prikazovanjem sebe kot verodostojne osebe* skušamo prepričati poslušalce, naj sprejmejo naše stališče (*ethos*). Vsi trije prepričevalni vidiki delujejo v govoru/besedilu zmeraj vzajemno in sočasno, le da sta od okoliščin odvisna način in funkcija njihovega delovanja (npr. argumentativna, pojasnjevalna, estetska ipd.) ter prevladujoča vloga (katero od treh sredstev v danem govoru stopa v ospredje). *Antični retorični ethos* kot prepričevalna strategija je v najširšem smislu zaznamoval učinkovito predstavitev govorcevega značaja, a tudi značajev oseb, ki so v kontekstu govora lahko kakorkoli vplivale na njegovo prepričljivost. Predstavitev takšnega značaja je morala biti sprejemljiva za poslušalce oziroma v skladu s tistimi moralnimi normami, ki jih je antična družba (bodisi grška ali rimska) priznavala in sprejemala. Običajno je iz govora eksplicitno ali implicitno moralo izhajati, da govorec *obvlada problematiko*, o kateri govori, obenem pa se pokaže kot *dobra in zanesljiva oseba*, ki je *naklonjena* poslušalcem.²

Cilj:

Glavni cilj vaje je doseči slikovitost v vsebini in izražanju do te mere, da ima bralec občutek, kot da ga prikazana oseba dejansko nagovarja. Vaja se ne posveča toliko strukturi, temveč je bolj v ospredju *ubesedovanje*. Njeni operativni cilji so:

- o Konstrukcija jasne pripovedi kot ozadja, kamor je vpet oris značaja.
- o Izražanje v skladu z značajem: jezikovne izbire, ki v vsem ustrezajo opisani osebi.
- o Veščine strateškega ubesedovanja: konkretizacija; izražanje in vzbujanje čustev.

2 Več o sredstvih prepričevanja pišemo v Žmavc (2009a, 2009b).